

Προπαγανδιστικός Λόγος

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΠΡΩΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΗΣ 21ΗΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1967 ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ

Ο Κωνσταντίνος Κόλλιας διορίζεται πρώτος πρωθυπουργός του καθεστώτος των Συνταγματαρχών. Ακούμε απόσπασμα του διαγγέλματος που απευθύνει προς τον ελληνικό λαό το βράδυ της 21ης Απριλίου 1967 και στο οποίο επικαλείται τους λόγους που οδήγησαν στην επέμβαση του Στρατού. (Το απόσπασμα προέρχεται από επετειακή συλλογή του 1988 με αφορμή τα 50 χρόνια της Ελληνικής Ραδιοφωνίας και αντλήθηκε από το αρχείο της ΕΡΤ).

<https://archive.ert.gr/94710/>

ΑΝΑΛΥΣΗ

Στο απόσπασμα του διαγγέλματος του πρώτου πρωθυπουργού της Χούντας, Κωνσταντίνου Κόλλια, παρατηρούμε ορισμένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά του προπαγανδιστικού λόγου: αξιολογικός λόγος και επαναλήψεις (π.χ. «σωτηρία της Πατρίδος»), υπεργενικεύσεις, υπεραπλουστεύσεις και λεκτικός πληθωρισμός (βλ. αυθαίρετους ισχυρισμούς σε ασύνδετο σχήμα), πομπώδες ύφος (χρήση της καθαρεύουσας) κτλ. Με τα μέσα αυτά επιχειρείται να νομιμοποιηθεί στη συνείδηση του ελληνικού λαού ένα πραξικόπημα αξιωματικών του στρατού το οποίο -όπως και ο ίδιος παραδέχεται- αποτελεί δημοκρατική εκτροπή και κατάφορη παραβίαση του Συντάγματος.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

[Απόσπασμα ομιλίας του Χίτλερ]

Το χρέος μας είναι η εξόντωση πληθυσμών. Μας υπαγορεύει αυτό το χρέος η αποστολή της διαφύλαξης του γερμανικού έθνους. Αν θελήσει να με ρωτήσει κάποιος τι εννοώ λέγοντας εξόντωση πληθυσμών, απαντώ: εννοώ την εξαφάνιση ολόκληρων φυλετικών συνόλων. Αυτό το χρέος αναλαμβάνω να εκπληρώσω. Η φύση είναι αδυσώπητη. Έχουμε, επομένως, το δικαίωμα κι εμείς να είμαστε αδυσώπητοι. Αν στέλνω στην κόλαση του πολέμου το άνθος της γερμανικής νεολαίας θυσιάζοντας αλύπητα το πολύτιμο γερμανικό αίμα, έχω χωρίς συζήτηση το δικαίωμα να εξολοθρεύσω εκατομμύρια ανθρώπων κατώτερης ράτσας... Ύστερα από τα μυξοκλάματα τόσων αιώνων περί υπεράσπισης των φτωχών και κατατρεγμένων, ήρθε επιτέλους και για μας η ώρα να υπερασπίσουμε τους ισχυρούς απέναντι στους κατώτερους. Τα φυσικά ένστικτα όλων των ζωντανών οργανισμών τους υπαγορεύουν όχι μόνο να καταβάλλουν τους εχθρούς τους, αλλά και να τους εξοντώνουν... Ευλογώ τη μοίρα μου γιατί δεν μου έστρωσε με ρόδα τον δρόμο προς την ανάληψη της ευθύνης του κράτους, γιατί δεν έριξε στα μάτια μου το σκοτάδι που λέγεται «επιστημονική μόρφωση». Μου ήταν γραφτό να αποφύγω πολλές αφελείς αυταπάτες. Κατόρθωσα να φτάσω μόνος μου. Και τώρα θερίζω τους καρπούς. Προσεγγίζω τα πάντα με κολοσσιαία ηρεμία και χωρίς προλήψεις. Η Θεία Πρόνοια θέλησε να γίνω εγώ ο τιτάνιος απελευθερωτής της ανθρωπότητας. Απελευθερώνω τους ανθρώπους από τα δεσμά του νου που τους κρατούν σκλαβωμένους, από βδελυρές και αποσυνθετικές ταπεινώσεις που φέρνει η χίμαιρα, αυτή η τυραννική χίμαιρα που ονομάζεται ηθική και συνείδηση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Εντόπισε στο κείμενο εκφράσεις με απόλυτο χαρακτήρα, φράσεις εξιδανίκευσης ή υποτίμηση και μέσα διέγερσης του συναισθήματος του ακροατηρίου. Στη συνέχεια ανέλυσε τον τρόπο με τον οποίο καθεμιά από αυτές τις στρατηγικές ενισχύει το βασικό μήνυμα του κειμένου και στοχεύει να επηρεάσει τον ακροατή.
2. Εντόπισε στο κείμενο χωρία στα οποία γίνεται επίκληση στο φυσικό και θείο δίκαιο. Πώς οι αναφορές αυτές επιχειρούν να πείσουν για τη δήθεν αναγκαιότητα και νομιμότητα των αναφερόμενων πράξεων;
3. Ποια είναι η σχέση του ομιλητή με την επιστημονική γνώση; Πώς την ερμηνεύεις; Ποια είναι η δική σου άποψη για το θέμα αυτό;

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σχεδιασμός – Δημιουργία: Αγγελάκος Κωνσταντίνος,
Μαγγανά Αναστασία, Πασσάς Ιωάννης, Χριστόπουλος Δημήτριος

Ημερομηνία ανάρτησης: 24/04/2025

Έκδοση: v1.0

Το παρόν αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ (ΜΙΣ) 6010165, του Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027» που υλοποιείται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2021-2027
European Regional Development Fund

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή